

Expositie Museum W

De complexe relatie met dieren

CULTUUR & MEDIA // 15

Dieren krijgen in de sculpturen van
Marjolijn Mandersloot menselijke trekjes.
FOTO RENS VERSAPEN

Donald Trump vent in
speech successen uit van
zijn eerste honderd dagen

BUITENLAND // 6-7

Wout Poels grijpt op
indrukwekkende wijze
macht in Ronde van Turkije

SPORT // 13

Blerickenaar schrijft
script van tv-serie
over **vuurwerkcramp**

CULTUUR & MEDIA // 16-17

De stelling uit de varkensstal
tegenover het schilderij
met Franciscus van Assisi.
FOTO RENS VERSAPEN

EXPOSITIE

Museum W zoekt naar antwoorden: waarom knuffelen we het ene dier en eten we het andere?

Franciscus van Assisi, varkens, een slapend pandabeertje en een als paard verkleed meisje dat door een Japanse stad huppelt. Zo op het eerste oog hebben ze niks met elkaar te maken, maar museum W in Weert brengt ze samen. In de nieuwe tentoonstelling *Beestachtig* staat de complexe relatie tussen mens en dier centraal.

WEERT
ROB COBBEN

Huh? Ruikt het hier nou naar varkens? In het museum? Raar, maar waar: bij binnenkomst in de grote expositiezaal van museum W in Weert bots je niet alleen op een stelling uit een veestal, maar komt ook de geur van biggen en zeugen je tegemoet. Waarom staat deze kooi-constructie hier? Wie heeft die er neergezet en waarom? En waar zijn de varkens? Het antwoord op die laatste vraag is kort én krachtig: ze zijn dood.

Kraamafdeling heet de installatie. De maker, Bart Houwers, is de zoon van een varkenshouder. Hij studeerde twee jaar geleden af als beeldend kunstenaar en stelt in zijn werk de bio-industrie ter discussie. „Zijn jeugd op de boerderij vormt een grote inspiratiebron”, legt curator Haiko Sleumer uit. „Deze installatie toont vijf kraamhokken uit de intensieve veehouderij, waarbij op industriële wijze op de hoogst mogelijke efficiëntie dierlijke producten worden geproduceerd. De kraamhokken worden gebruikt om biggensterfte te voorkomen. Door de krappe kooi in het midden van ieder hok kan een zeug zich niet vrij bewegen of omdraaien. Op die manier wordt het risico dat een zeug

haarbiggen plet, verkleind.” Als bezoeker kun je plaatsnemen in de kooi. En ervaren hoe het is om zo weinig bewegingsvrijheid te hebben. Benaauwd! Tegenover het werk van Houwers hangt een groot schilderij dat Hendrik Pieter Koekkoek maakte aan het eind van de negentiende eeuw: *Franciscus met de dieren*. Het is een verbeelding van de legende dat Franciscus van Assisi met dieren kon praten. Gedurende zijn leven riep Franciscus op onze ‘nederige broeders’ geen pijn te doen en dat maakt hem ook nu nog een populaire heilige. Veel organisaties die pleiten voor dierenwelzijn en dierenrechten laten zich door hem inspireren – dat zijn naamdag samenvalt met Wereld-dierendag is geen toeval – en hij is ook de patroonheilige voor milieubewegingen en ecologen.

Gerestaureerd

Het schilderij, dat Museum W in langdurige bruikleen kreeg van de Orde Franciscanen Minderbroeders en onlangs gerestaureerd is, bracht curator Sleumer op het idee voor de tentoonstelling *Beestachtig*. „Dit jaar is het 800 jaar geleden dat Franciscus het *Zonnelied* schreef. In dat gebed, dat je kunt beschouwen als een loflied over de kosmos, draagt hij ons op om respectvol om te gaan met de natuur en de dieren die daarin leven. Het gedachtegoed

van Franciscus is ook vandaag de dag nog razend actueel.” Sleumer vroeg vier kunstenaars – naast de al eerder genoemde Houwers zijn dat Charlotte Dumas, Marjolijn Mandersloot en Marjan Laaper – om de wederzijdse afhankelijkheid tussen mens en dier te belichten en vulde hun bijdrages aan met werken uit de collectie van Museum W, Bonnefanten in Maastricht en Historiehuis Roermond. Het resultaat is verrassend en divers. De sculpturen van Marjolijn Mandersloot, zoals een slungelachtige aap, een gorilla met hippe trui en capuchon en drie lange figuren van neppont met flaporen, houden je een spiegel voor en toveren een lach op het gezicht. De intieme video’s van Marjan Laaper zorgen dan weer voor een meditatie moment. Een slapende rode panda en een slak die met haar voelsprieten kronkelt over de uitgestoken hand van een porseleinen meisje; door de enorme afmetingen van de video-schermen krijgen deze bewegende stillevens een mythische uitstraling. Je blijft ernaar kijken.

Reddingshonden

Charlotte Dumas toont twee foto’s van honden; de ene van kwetsbare zwerfdieren uit Palermo en de andere van viervoeters die na de aanslagen van 11 september 2001 in New York en Washing-

ton zijn ingezet bij de speurtocht naar overlevenden. Dumas zocht de reddingshonden tien jaar na de aanslagen op. Ze worden niet meer ingezet en genieten van hun oude dag, maar staan nog altijd symbool voor een collectief trauma.

Met *Beestachtig* wil Museum W

geen moralistisch verhaal uitdraaien, zegt Sleumer. „Dier en mens zijn meer met elkaar verbonden dan we ons soms realiseren. De relatie is ook complex; het ene dier houden we in huis en hebben we lief, het andere stoppen we in een hok en belandt later op ons bord. Dieren zijn onze medebewoners op aarde – sommige verschillen qua DNA maar weinig van de mens – maar worden vaak gebruikt als object of wegwerpartikel. Ik hoop net als de kunstenaars dat we met z’n allen gaan nadenken over hoe we in onze maatschappij met dieren omgaan. En dat we ons realiseren dat we zelf ook dieren zijn...”

Paardenkostuum

Terug naar Charlotte Dumas. Zij laat ook de korte film *Yorishiro* zien, waarin haar vijfjarig dochtertje Ivy de hoofdrol speelt. Ivy heeft een paardenkostuum aan en huppelt ergens op een Japans eiland rond. Voorbijgangers in een drukke winkelstraat negeren haar of kijken misprijzend naar het meisje. Even later loopt ze ergens in de vrije natuur een weiland in en wordt ze liefdevol opgenomen in een kleine kudde. Het meisje laat de grenzen tussen mens en dier vervagen.

Beestachtig. Over de relatie tussen dier en mens. Te zien tot en met 14 september in Museum W in Weert.

De kraamhokken worden gebruikt om biggensterfte te voorkomen. Door de krappe kooi in het midden van ieder hok kan een zeug zich niet vrij bewegen of omdraaien. Op die manier wordt het risico dat een zeug haar biggen plet, verkleind.

Haiko Sleumer
Curator Museum W